

ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ

ЕС полага усилия за изграждането на по-тесни връзки с държавите от Югоизточна Азия и насърчава регионалната интеграция с Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН). ЕС е силен икономически фактор в Югоизточна Азия и важен донор на помощ за развитие, като полага усилия за насърчаване на изграждането на институциите, демокрацията, доброто управление и правата на човека.

Настоящият информационен фиш описва региона на Югоизточна Азия. Вж. също така информационните фишове относно Южна Азия ([5.6.7](#)) и Източна Азия ([5.6.8](#)).

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

- Дял V (Външна дейност на ЕС) от Договора за Европейския съюз (ДЕС);
- членове 206—207 (търговия) и 216—219 (международни споразумения) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС);
- споразумения за партньорство и сътрудничество (СПС) (двустранни отношения).

ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ

А. Асоциация на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН)

Първата среща на върха на държавите от АСЕАН, проведена в Бали през февруари 1976 г., събра Индонезия, Малайзия, Филипините, Сингапур и Тайланд, плюс Бруней Даруссалам, Виетнам, Лаос, Камбоджа и Мианмар. АСЕАН следва стриктна политика за ненамеса във вътрешните работи на своите членове. През ноември 2019 г. в Бангкок, Тайланд се проведе 35-тата среща на най-високо равнище на АСЕАН. Разискванията бяха насочени основно към търговията, свързаността и Южнокитайско море. Бяха договорени условия за споразумение за свободна търговия – Всеобхватното регионално икономическо партньорство (ВРИП), но Индия реши да се оттегли от споразумението поради опасения, свързани с нейната национална икономика. ВРИП между ЕС и АСЕАН, което следва да бъде подписано през 2020 г., ще се превърне в най-голямото споразумение за свободна търговия в света.

ЕС има стратегически интерес да развива регионалната интеграция на Азия и да сключва споразумения за партньорство и сътрудничество (СПС) с отделни държави — членки на АСЕАН. ЕС е вторият по големина партньор на АСЕАН, с

дял от 13% от общата търговия на АСЕАН с останалата част на света. АСЕАН е третият по големина партньор на ЕС извън Европа (след САЩ и Китай). Двустранната търговия между ЕС и АСЕАН през 2018 г. възлиза на 237 милиарда евро, а през 2017 г. ЕС продължи да бъде най-големият източник на потоци от преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) към АСЕАН, които за посочената година възлизат на 27 милиарда евро.

Б. Среща „Азия-Европа“ (АСЕП) и заседание на парламентарното партньорство Азия-Европа (АСЕП)

През октомври 2018 г. в Брюксел се проведе 12-тата среща „Азия-Европа“ (ASEM), която имаше за цел да се засилят икономическото сътрудничество и политическият диалог и да се насърчават междуличностните връзки между регионите на ЕС и Азия.

Междувременно 10-ото заседание на парламентарното партньорство Азия-Европа (ASEP) се проведе в Брюксел през септември 2018 г., като партньорите подчертаха необходимостта от ефективни и бързи действия по отношение на изменението на климата, сътрудничеството в областта на сигурността, търговските отношения и правата на човека. Оттеглянето на САЩ от Парижкото споразумение подчертава значението на отношенията между Азия и Европа и на многостранното сътрудничество за световен ред, основан на правила, който изисква допълнителна прозрачност на методите на работа.

В. Индонезия

В ролята си на член на Г-20, на третата по големина демокрация в света и на най-голямата държава с преобладаващо мюсюлманско население, Индонезия се превръща във все по-голяма степен в ключов партньор на ЕС.

Президентски и парламентарни избори се проведеха едновременно за пръв път на 17 април 2019 г. Президентът Джоко Видодо беше преизбран и официално започна втория си и последен мандат през октомври 2019 г.

Икономиката на Индонезия разчита на подкрепата на силен частен сектор. Очаква се ръстът на БВП на Индонезия да бъде около 5 % годишно за целия период 2018—2022 г. Сътрудничеството между ЕС и Индонезия се основава на Споразумението за партньорство и сътрудничество от 2014 г. Шестият кръг от преговорите за всеобхватно споразумение за свободна търговия между ЕС и Индонезия, който се проведе през октомври 2018 г., включваше продължаване на разискванията по широк кръг от въпроси, и по-специално търговия със стоки, услуги, инвестиции и правила относно произхода.

Европейският съюз е четвъртият по значение търговски партньор на Индонезия, като общият размер на търговския обмен надхвърля 27 милиарда евро за 2018 г. Размерът на инвестициите от ЕС в Индонезия надвишава 33,1 милиарда евро за 2017 г.

Осмият диалог по правата на човека ЕС-Индонезия се състоя на 8 ноември 2019 г. в Брюксел. ЕС подчерта, че е важно да се премахне смъртното наказание, и изрази загриженост относно новия наказателен кодекс на Индонезия, който

трябва да бъде в съответствие с международните стандарти в областта на правата на човека.

Четвъртият диалог по въпросите на сигурността и четвъртият политически диалог между ЕС и Индонезия се състояха на 12 ноември 2019 г. в Брюксел. Индонезия е изправена пред терористични заплахи, а индонезийският министър по политическите и правните въпроси и въпросите на сигурността беше намушкан на 10 октомври 2019 г. от бойци от „Джема Аншарут Даула“ (JAD), въоръжена групировка, свързана с „Ислямска държава“, която е извършвала самоубийствени атентати в миналото.

Г. Мианмар

ЕС е активен партньор в демократичния преход на Мианмар и играе водеща роля в подновяването на ангажиментите на международната общност към тази държава, откакто тя започва да възстановява демокрацията и да се отваря към света. Не съществува официално рамково споразумение поради продължаващите вече десетилетия международна изолация и санкции. През 2016 г. Съветът одобри стратегия за отношенията с Мианмар.

След изборите от 2015 г., наблюдавани от ЕС с участието на Европейския парламент, демократичните реформи напредват. Аун Сан Су Чжи пое постове на държавен съветник, министър на външните работи и министър на кабинета на председателството, с което ѝ бяха предоставени действителни изпълнителни правомощия. Конституцията на Мианмар, изготвена от военното правителство през 2008 г., ограничава действията на новото правителство. Мианмар все още се намира в състояние на гражданска война, започнала през 1948 г. През октомври 2015 г. беше постигнато споразумение за прекратяване на огъня, но редица етнически бунтовнически групи не са го подписали.

ЕС е силен икономически партньор и донор на помощ за развитие, насърчаващ демокрацията и изграждането на институциите, като за периода 2014—2020 г. е предвидил да предостави 688 милиона евро. За 2018 г. общият обем на търговията със стоки между ЕС и Мианмар възлиза на 2,9 милиарда евро.

Съществуват важни проблеми в областта на правата на човека, преди всичко преследването на лица от общността рохингия в щата Рахин. От август 2017 г. насам около 700 000 бежанци от общността рохингия са избягали в Бангладеш, за да се спасят от преследване в Мианмар. Мианмар също така е изправена пред проблема със засилването на национализма сред будистите и ескалация на напрежението между общностите.

През август 2019 г. хиляди бежанци отхвърлиха опитите на Бангладеш, Мианмар и ООН да ги репатрират по съображения, свързани със сигурността. На 11 ноември 2019 г. Гамбия заведе дело в Международния съд срещу Мианмар на основание Конвенцията на ООН относно геноцида. Освен това прокурорът на Международния наказателен съд призова за разследване на престъпленията срещу общността рохингия.

Д. Филипините

През май 2016 г. Родриго Дутерте спечели президентските избори с 39 % от подадените гласове. Той прие спорни мерки срещу трафика на наркотици, като заповедта за „стреляне на месо“ доведе до драстични нарушения на правата на човека. Президентът Дутерте промени външната политика на Филипините, като изгради нов съюз с Русия и Китай въпреки противоречията относно Южнокитайско море. На 23 май 2017 г. президентът Дутерте обяви военно положение в Минданао до края на 2019 г., основно поради присъствието на бойци на т.нар. Ислямска държава в град Мирави, където има преобладаващо мюсюлманско население, и в други градове. „Ислямска държава“ пое отговорността за нападенията, извършени през септември 2019 г. в южната част на Филипините.

Европейският парламент е все по-силно загрижен във връзка с нарушенията на правата на човека. На 108-ата сесия на Конференцията на МОТ в Женева на 10 юни 2019 г. ЕС припомни на Филипините нейния ангажимент да ратифицира и прилага международните конвенции относно правата на човека и трудовите права, както е посочено в Споразумението за ОСП +.

ЕС и Филипините подписаха споразумение за партньорство и сътрудничество (СПС) през 2011 г., което влезе в сила през март 2018 г. ЕС е значим донор за Филипините, като предоставя 325 милиона евро за периода 2014—2020 г. Приоритетни области са принципите на правовата държава и приобщаващият растеж. Обемът на двустранната търговия със стоки между ЕС и Филипините възлиза на 15,6 милиарда евро за 2018 т., а ЕС е четвъртият по значение търговски партньор на Филипините. Филипините продължава да се ползва от търговските преференции на ЕС по схемата ОСП+. Резолюцията на Европейския парламент относно Филипините от 19 април 2018 г.^[1] припомня задълженията на тази държава съгласно международното право, схемата ОСП+ и СПС, като същевременно признава постигнатия напредък по прилагането на условията по ОСП+

Е. Виетнам

Отношенията между ЕС и Виетнам се намират на решаващ етап след влизането в сила през 2016 г. на Споразумението за партньорство и сътрудничество. Общата предвидена сума за периода 2014—2020 г. възлиза на 400 милиона евро, като приоритетни области са доброто управление, енергетиката и изменението на климата.

На 17 октомври 2018 г. Европейската комисия представи търговско и инвестиционно споразумение, за които се очаква да влязат в сила през 2020 г.

Виетнам продължава да бъде еднопартийна комунистическата държава без политическата свобода, въпреки че е един от най-успешните примери за преход от провалила се комунистическа икономическа система към отворена пазарно ориентирана икономика. Това е една от най-бързо развиващите се държави от АСЕАН, със среден растеж на БВП от приблизително 6,88 % за периода от 2010 г.

[1]ОВ С 390, 18.11.2019 г., стр. 104

до 2018 г. Обемът на търговията със стоки между ЕС и Виетнам за 2018 г. възлиза на около 50 милиарда евро. За 2017 г. преките чуждестранни инвестиции от ЕС във Виетнам достигнаха 8,5 милиарда евро.

На 4 март 2019 г. в Брюксел ЕС и Виетнам проведеха осмия кръг на своя диалог за правата на човека. Обсъдени бяха области като свободата на изразяване на мнение, смъртното наказание и киберсигурността.

На 30 юни 2019 г. ЕС и Виетнам подписаха Споразумение за свободна търговия (СПС) и Споразумение за защита на инвестициите (СЗИ). На 17 октомври 2019 г. ЕС и Виетнам подписаха рамково споразумение за участие с цел да се установи правно основание за участието на Виетнам в операции на ЕС за управление на кризи.

Ж. Тайланд

Партньорството между ЕС и Тайланд се основава на рамковото споразумение от 1980 г. Двете страни приключиха преговорите за споразумение за партньорство и сътрудничество (СПС) през март 2013 г., но процедурата беше спряна след военния преврат през 2014 г. На 11 декември 2017 г. Съветът прие заключения с цел постепенно подновяване на политическите отношения. Преговорите по споразумението за свободна търговия между ЕС и Тайланд може да бъдат подновени, след като бъде съставено демократично избрано гражданско правителство. ЕС е третият по големина пазар за износ на Тайланд, а Тайланд е един от основните търговски партньори на ЕС в АСЕАН. За 2018 г. обемът на двустранната търговия възлиза на 38 милиарда евро. На 16 октомври 2019 г. в Брюксел се проведе 14-ото заседание на високопоставени служители от ЕС и Тайланд с цел обсъждане на въпроси, свързани с търговията, миграцията, сътрудничеството, изменението на климата и правата на човека.

Тайланд е конституционна монархия, но от 22 май 2014 г. държавата се управлява от военна хунта. Военните потискат опозицията, като наложиха военно положение, и се докладва за нарушения на правата на човека. Крал Бумибол Адулядей почина в края на 2016 г. Крал Маха Ваджиралонгкорн Бодиндрадебаяварангкун беше коронясан през май 2019 г., въпреки че вече заемаше престола от две години.

Партията, подкрепяща военната хунта, спечели общите избори на 24 март 2019 г. на фона на твърдения за манипулиране, лошо информирание и несъответствия в избирателната активност. Прают Чан-оча, бившият военен лидер от 2014 г., беше назначен за министър-председател през юни 2019 г. Чан-оча вече беше министър-председател в периода от 2014 г. до 2019 г. при управлението на Националния съвет за мир и ред (НСМР). Макар управлението на хунтата да приключи официално през юли 2019 г., военните все още имат влияние върху правителството.

През февруари 2017 г. хунтата постави началото на мирни преговори с бунтовниците в южните провинции с мюсюлманско мнозинство. Европейският парламент прие резолюции относно правата на човека, работниците мигранти и трудовите права.

3. Камбоджа

Отношенията между ЕС и Камбоджа датират от Споразумението за сътрудничество от 1977 г. ЕС е най-големият донор за тази държава, като предоставя 410 милиона евро за периода 2014—2020 г. за подобряване на управлението, принципите на правовата държава и за Трибунала за престъпленията на Червените кхмери. Годишите на гражданската война превърнаха Камбоджа в една от най-бедните държави в Югоизточна Азия. След подписването на Парижкото мирно споразумение от 1991 г., през 1993 г. Камбоджа прие конституция, с което бяха положени основите на либерална многопартийна демократична държава, в която редовно се провеждат избори.

На 26 февруари 2018 г. Съветът прие заключенията относно Камбоджа с оглед на политическите събития и продължаващото влошаване на обстановката по отношение на демокрацията, зачитането на човешките права и върховенството на закона^[2].

Министър-председателят Хун Сен и неговата управляваща Камбоджанска народна партия спечелиха общите избори на 29 юли 2018 г., но опозицията заяви, че изборният процес не е бил нито свободен, нито справедлив.

Опозиционният лидер Кем Соха беше арестуван през септември 2017 г. Също през септември 2017 г. Европейският парламент прие резолюция^[3], с която призовава правителството на Камбоджа да прекрати политически мотивираното съдебно преследване на г-н Соха. На 9 ноември 2019 г. Камбоджа отмени домашния арест на Кем Соха. ЕС приветства тази новина, въпреки че Соха продължава да бъде под съдебен надзор и му е забранено да упражнява каквато и да било политическа дейност.

Сам Рейнси, председател на бившата основна опозиционна партия — Камбоджанската партия за национално спасение (ПНСК) — беше възпрепятстван да се качи на самолет от Франция за Тайланд на 7 ноември 2019 г., след като обяви плана си да се върне в Камбоджа. Той е в самоизгнание от 2015 г. насам, а ПНСК беше разпусната през ноември 2017 г., след като Камбоджанската народна партия (КНП) се опита да потисне цялата опозиция.

Въпреки че икономическият растеж достигна 7 % през 2018 г., икономиката на Камбоджа е зависима от международната помощ и от износа на облекла, като освен това и е силно уязвима по отношение на разходите за труд. Като една от най-слабо развитите държави (НСРД), Камбоджа се ползва от режима „Всичко освен оръжия“ в рамките на общата система за преференции (ОСП) на ЕС. През юни 2019 г. ЕС изпрати мисия в Камбоджа, за да оцени възможностите за временно оттегляне на търговските преференции на Камбоджа в отговор на опасенията, свързани с правата на човека и трудовите права.

[2] <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2018/02/26/cambodia-council-adopts-conclusions/>

[3] [ОВ С 337, 20.9.2018 г., стр. 99](#)

И. Сингапур

На 13 февруари 2019 г. ЕС и Сингапур ратифицираха три споразумения от „ново поколение“: Споразумението за партньорство и сътрудничество между ЕС и Сингапур, Споразумението за свободна търговия между ЕС и Сингапур и Споразумението за защита на инвестициите между ЕС и Сингапур. ССТ със Сингапур влезе в сила на 21 ноември 2019 г. Посочените споразумения имат за цел да се стимулират политическите, икономическите и търговските връзки между двете страни и ще намалят значително митата и от двете страни. Ще бъдат премахнати техническите и нетарифните бариери пред търговията със стоки в редица сектори.

ЕС е третият по значение търговски партньор на Сингапур. Обемът на двустранната търговия със стоки между ЕС и Сингапур за 2018 г. достигна 58 милиарда евро. Сингапур е една от основните дестинации за европейските инвестиции в Азия, като ПЧИ достигнаха размер от 227 милиарда евро за 2017 г.

Народната партия за действие ръководи прехода преди следващите парламентарни избори, насрочени за 2021 г. ЕС и Сингапур развиват тясно сътрудничество в сферата на стопанската дейност, науката и технологиите. ЕС подпомага дейността на гражданското общество в Сингапур, като същевременно призовава категорично за премахване на смъртното наказание.

Й. Бруней Даруссалам

Султанът на Бруней, Хасанал Болкиа, управлява държавата, като принц Билиа Болкиа поема все повече отговорности. Не се извършва политическа либерализация. През 2014 г. Наказателният кодекс беше реформиран с цел да бъде включен нов подход, основаващ се на Шериата. През април 2019 г. беше приет нов наказателен кодекс с цел налагане на нови форми на наказание, които включват смърт чрез убиване с камъни за хомосексуални отношения и прелюбодеяние и отрязване на крайници за кражба. След възмутената реакция на международната общност Бруней удължи срока на мораториума върху смъртното наказание.

ЕС активно укрепва отношенията си с Бруней, но още няма рамково споразумение между двете страни. Отношенията се поддържат предимно чрез АСЕАН. ЕС е осмият по значение търговски партньор на Бруней за 2017 г. (общият обем на търговията със стоки възлиза на 362 милиона евро), а предмет на търговията между ЕС и Бруней са предимно машини, моторни превозни средства и химикали.

К. Лаос (Лаоска народна демократична република) (Лаоска НДР)

Отношенията между ЕС и Лаос се основават на Споразумението за сътрудничество, сключено през 1997 г. ЕС предоставя над 500 милиона евро за периода 2016—2020 г., като подпомага лаоския осми национален социално-икономически план за развитие, който е насочен към постигането на висок икономически растеж, с общата цел статутът на една от най-слабо развитите държави да отпадне до 2020 г.

През септември 2019 г. членът на Комисията, отговарящ за развитието — г-н Мимица, посети Лаос, с цел да бъдат укрепени отношенията и да се обсъдят въпроси като храненето, доброто управление и подпомагането на търговията.

Лаос е еднопартийна държава. Лаоската народна революционна партия (LPRP), която е на власт от края на гражданската война през 1975 г. насам, се е укрепила здраво на власт в страната, като няма опозиция, която да оспори нейното управление. Лаос задълбочава своите отношения с Китай и АСЕАН, като се стреми да привлече по-големи инвестиции. Икономическите реформи доведоха до устойчив икономически растеж (над 7 % от 2014 г. насам, 7,3 % за 2018 г.). Въпреки икономическите реформи страната все още е бедна и зависима от международната помощ. Като една от най-слабо развитите държави Лаос се ползва от режима на ЕС „Всичко освен оръжия“.

Деветият годишен диалог по правата на човека и управлението между ЕС и Лаоската НДР се проведе във Виентян на 7 март 2019 г. ЕС наблегна специално на положението с правата на човека. На 108-ата сесия на Конференцията на МОТ в Женева на 10 юни 2019 г. ЕС призова Лаос да разгледа въпроса за сексуалната експлоатация на деца.

Л. Малайзия

През 2015 г. ЕС и Малайзия приключиха преговорите по споразумение за партньорство и сътрудничество (СПС). След седем кръга на преговори относно споразумението за свободна търговия (ССТ) между ЕС и Малайзия преговорите бяха временно преустановени през април 2012 г. по искане на Малайзия. ЕС е третият по значение търговски партньор и един от най-големите източници на чуждестранни инвестиции за Малайзия: размерът на инвестициите в Малайзия за 2017 г. достигна 24,5 милиарда евро. Общият обем на търговията със стоки между ЕС и Сингапур за 2018 г. достигна 39,9 милиарда евро. Очаква се БВП на Малайзия да нарасне през 2019 г. с 4,7 %.

В края на март 2019 г. Европейската комисия обяви, че използването на палмово масло в транспортните горива следва постепенно да бъде прекратено въз основа на Директивата за енергията от възобновяеми източници, в която се определя цел за устойчива биоенергия от 32 %. Както Индонезия, така и Малайзия протестираха и подадоха жалби в Световната търговска организация (СТО).

Коалицията „Барисан насионал“ (Национален фронт) в Малайзия, която включва Обединената малайска национална организация (UNMO), беше победена за първи път в историята на страната в общите избори през май 2018 г. Махатир Мохамад изведе опозиционния „Съюз на надеждата“ до победа и замени Наджиб Разак като премиер. Наджиб Разак беше арестуван след изборите и срещу него започна съдебен процес на 3 декември 2019 г. по седем обвинения в корупция и изпирание на пари.

През ноември 2019 г. коалицията „Барисан насионал“ спечели частични избори в парламентарния избирателен район Танджун Пиай в щата Джохор. Това са четвъртите частични избори, загубени от управляващата коалиция „Пакатан харапан“ за посочената година.

Европейският парламент осъди смъртното наказание, незачитането на правата на ЛГБТИ и заглушаването на обществено недоволство, както и липсата на мирно изразяване на мнение, включително обществен дебат.

Jorge Soutullo
11/2019

